

“Тільки любов здатна на перемогу: любов до родини, любов до рідної землі, любов до всього, що ми асоціюємо зі словом Україна.”

ТІЛЬКИ ЛЮБОВ ЗДАТНА НА ПЕРЕМОГУ

КРЕДО:

**ЛЮДЕЙ СЛІД НЕВПИННО І БЕЗЖАЛІСНО
ПРОВОКУВАТИ НА ЛЮДЯНІСТЬ!!!**

КОЛИ людям у житті бракує радості та любові, знання та розуміння, вони неминуче починають говорити про владу.

КОЛИ людям бракує творчої уяви та відваги рухатися вперед, віри в себе, в іншого, в Добро, вони неминуче починають вірити в те, що світ можна змінити лише силою.

КОЛИ, зрештою, в людей не залишається нічого, окрім сили, вони неминуче починають тужити за втраченою людяністю...

**ЛЮДЕЙ СЛІД НЕВПИННО І БЕЗЖАЛІСНО
ПРОВОКУВАТИ НА ЛЮДЯНІСТЬ!!!**

Знайомтеся: Андрій Зелінський – священник Української греко-католицької церкви, член чернечого згромадження «Товариство Ісуса», військовий капелан.

Народився 2 вересня 1979 року. Філософську освіту здобував у St. Basil College, Стамфорд, США; богословську – у Pontificia Universita Gregoriana, Рим, Італія; політологічну – у Національному університеті «Києво-Могилянська Академія», Київ. Основні сфери наукових інтересів та напрямки пасторальної діяльності: християнська духовність у контексті сучасної культури, ідеологія національної безпеки та задоволення духовних потреб військовослужбовців.

А ще він – один з натхненників розбудови Української Академії Лідерства. Це програма особистісно-суспільного розвитку, основний елемент якої – десятимісячний формаційний курс для випускників середніх шкіл, базований на цінностях та вихованні лідерських якостей і навичок.

38-літній священник Української греко-католицької церкви понад 11 років свого життя присвятив задоволенню духовних потреб українських військових. Свое капеланське служіння серед

військовослужбовців розпочав у 2006 р. в Академії сухопутних військ у Львові, а з червня 2014 р. бере активну участь у забезпеченні духовною підтримкою українських військових у зоні АТО. Він став першим капеланом при штабі АТО під Слов'янськом. Згодом здійснював своє служіння у підрозділах ЗСУ в Краматорську, потім у Пісках, Дебальцевому, під Маріуполем та інших місцях уздовж майже всієї лінії розмежування.

Уже два роки він – штатний капелан 36 Окремої бригади морської піхоти ВМС ЗС України. Чималої прихильності капелану серед військових додало те, що він зголосився разом із морськими піхотинцями здобувати право носити чорного берета. Із бійцями, які рік відвоювали на підступах до Маріуполя, капелан долав усі належні випробовування, аби потім заслужено одягати морпівського берета.

Андрій Зелінський націлений на те, щоб сформувати й утвердити у війську як систему сучасну філософію воїна: нескореного, нездоланного, вільного і завжди вірного. Він диференціює військовослужбовця і воїна. Перший, на його думку, є особою, яка виконує умови контракту, закону, а другий – це тип характеру. І вважає, що морська піхота найближче підійшла до бажаного прояву ціннісного розвитку.

На основі відчутого, пережитого написав та випустив книжки: «Соняхи. Духовність на час війни» та «На ріках вавилонських. Кілька думок про повернення».

На початку грудня 2017 року відбулася презентація посібника з військового лідерства для підрозділів Морської піхоти «Вести! Боротися! Перемагати!», до створення якого причетний отець Андрій Зелінський. Цей посібник не тільки розповідає про місію та основні цінності Морської піхоти України, але й висвітлює проблеми формування особистості воїна, захисника та побратима. «Це такий посібник, щоб усю мудрість цілого воїнського етосу* (*узагальнена характеристика культури певної соціальної спільноти, яка виражена в системі її панівних цінностей і норм поведінки) можна було помістити у кишеньку та носити біля серця. Разом з тим, мова, якою він написаний, – це мова, яка мотивує. Це не академічний дискурс, не джерело інформації, це – джерело натхнення та інтерпретації особистості військовослужбовця та його обов'язку», – підсумував отець Андрій Зелінський.

В 2015 році отримав народну відзнаку – орден «Народний герой України», який запропонували волонтери Андрій Боєчко і Дмитро Шербаков, а понад 300 людей з 16-ти країн світу надіслали власне срібло для виготовлення цих орденів. Визначення гідних проводилось шляхом голосування користувачами соцмереж, на що відгукнувся майже мільйон українців. Нагороду «Народний

герой України» отримали 25 військових, волонтерів, медиків, капеланів.

В 2017 році отримав відзнаку Спільки морських піхотинців України – Орден "За службу".

Відповідь Отця Андрія на нагородження:

"За службу"... Найкраще в світі формулювання!!! Найзмістовніше. Особливо для священика. Адже в цьому й уся суть його життя. Служити – значить ділитися собою, своїм часом і зусиллями, своїми особистісними ресурсами – цілим своїм життям. І нічого не сподіватися взамін. Навіть тоді, коли хтось і міряє його і те, що він робить, категоріями свого власного обмеженого розуміння.

Так могли сказати тільки у Морській піхоті – стисло, лаконічно, "по-спартанськи", але всеохоплюючо, глибоко – "за службу"...

У капелана морпів свій тип священичого служіння: храмом для нього стає душа морського піхотинця, його смутки і радощі, його сумніви та особисті інсайти; вітварем – підрозділ, у якому служить і в якому щоденно намагається щедро і беззастережно ділитися собою, не очікуючи вдячності, не сподіваючись жодних нагород. Бо не вдячність залишатиметься його найвищою нагородою, а сама можливість беззастережно і щиро служити тим, кого любить і ким безмежно пишається...

Служу морській піхоті України!!!

Становлення інституту капеланів

До початку конфлікту в Україні не існувало офіційного інституту військового капеланства взагалі. Проте священнослужителі працювали серед військових на волонтерських засадах. З початком війни в Україні багато капеланів їхали у зону АТО самі і таким чином намагались якось підтримати українського військового. Для того, щоб служити як капелан у зоні проведення АТО, на той час Департамент патріаршої курії, який займається задоволенням духовних потреб військовослужбовців, звертався з цим до Генерального штабу. У липні 2014 року була прийнята спеціальна постанова Кабміну, а згодом з'явився наказ міністра оборони про впровадження інституту військового капеланства.

Зараз маємо три етапи розвитку капеланства в Україні: перший – у мирному побуті. Другий етап – це початок бойових дій. І тепер третій етап – це 2017 рік та офіційна інституціоналізація. Станом на сьогодні в штатних структурах основних бойових бригад уже існує посада капелана – військового священика. Це перший етап реалізації Положення про Службу військового духовенства.

При підготовці матеріалу про отця Андрія Зеленського ми зрозуміли, що викласти все, що він робить, в чому бере участь, практично неможливо за причини його надвисокої активності. Поки готувався матеріал, отець Андрій взяв участь у низці заходів в Україні та за її межами, це конференції, інтерв'ю, лекції, презентації, просто зустрічі.

Тому ми обмежимося фрагментами з його книг, виступів, інтерв'ю, його власними думками в соцмережах, що, маємо надію, розкривають цю талановиту, щирю, сильну та енергійну людину, пастиря душ військових.

о. Андрій Зелінський: Що таке – військовий капелан?

За однією із найбільш достовірних теорій, капеланами називали священнослужителів, що дбали про одну із найважливіших святинь королів франків – частину верхньої накидки, каппи, святого Мартина Турського, яку ті постійно брали з собою на поле бою, аби забезпечити перемогу. Таким чином, священники, які в окремому наметі дбали про каппу святого Мартина, стали називатися капеланами.

Військові капелани – служителі великої святині: душі військовослужбовця. Вони не мають права стати служителями культу, не мають права перетворитись у музейних працівників. Вони покликані щедро служити Богові в людині, дбати про душу військовослужбовця, про іскру божественного у камуфльованій людині, своєю присутністю намагатись прихилити для них саме небо, відкрити їм двері для зустрічі з Христом.

Я завжди кажу, що капелан повинен воювати за людську гідність військовослужбовця. Людина у військовому однострої, як захисник України, сьогодні не має права втратити своєї людської гідності, не має стати заручником деструктивних емоцій. Він має знати: він тут тому, що любить тих, хто залишився за його плечима. А капелан має зберегти його цілісність та людяність.

Конфесійна приналежність не має значення. Не має значення і те, віруюча людина, чи ні. Завдання капелана – допомогти побачити людині її потужний духовний потенціал.

Про священнослужителів на фронті

Звичайно, ми без зброї там. Тут є кілька моментів. По-перше, треба пояснити, що ти священнослужитель і як правило хлопці хочуть, щоб у них були справжні священники. А справжні священники у них не асоціюються із озброєними людьми, навіть на фронті. Однозначно, священник має бути своїм серед своїх, а отже військовий капелан має бути також поруч. Я пригадую ніч обстрілу, коли стріляють по нас, тож хлопці займають позиції, беруть до рук зброю і відповідають. Я ж, як капелан, маю бути там, де вони, на передовій, а отже стою поруч із ними, озброєний молитвою. Звичайно ж цей час для мене – це час молитви. Були випадки, коли були поранені, то

**Бути військовим капеланом – значить допомагати чоловікам і жінкам у військових одностроях не втомитися любити – по-справжньому: щиро – не шукаючи свого; щедро – віддаючи усе; і до кінця вірно. Бо тільки справжня любов здатна на перемогу!!! Тільки любов!!!
Бути військовим капеланом сьогодні – це бути малим свідком великого подвигу українського солдата, намагаючись цілим своїм життям допомагати йому повірити, що, попри все, він є найкращим у світі захисником найкращої у світі Вітчизни!!!**

намагався надавати якусь допомогу; були моменти, коли допомагав з логістикою. Але не уявляю собі військового капелана чи священника христового зі зброєю.

Про психологічний стан бійців на передовій та особливості військової культури

«Функція військового капелана – не дати військовому втомитись любити».

Основне завдання військового капелана в зоні бойових дій – це задоволення духовних потреб особового складу.

Людина в зоні АТО переживає дуже велику кількість насилля. В першу чергу, від того, що руйнується основа її особистості, коли змінюється перцепція простору і часу. Вони стають дуже жорстокими. І тут людина також потребує чієїсь підтримки чи просто когось здатного вислухати і почути – це теж одна із функцій військового капелана.

Важливість присутності військового капелана у зоні бойових дій полягає в «очищенні» мотивації військових. Також капелан допомагає вербалізувати те, що людина вже відчуває, але не може дібрати слів, щоб це описати. Одного разу під Маріуполем військовий – старшого віку, родом з Донеччини – сказав мені: «Ви дуже правильно сказали: вони тут тому, що ненавидять. Ми тут тому, що любимо. Нарешті я все зрозумів».

Одне з найважливіших завдань капелана в умовах військової дійсності – допомогти людині залишитися людиною. Для того, щоб військові

могли ефективно виконати завдання за призначенням, бути не просто військовослужбовцем, а воїном, справжнім захисником. В українській культурі історично сформувався образ військового як захисника, і цей елемент військової ідентичності – зовсім не очевидність для армій Європи або Сполучених штатів. Для нас воїн – завжди захисник. Відтак, Збройні сили перетворюються на ціннісний інститут і впливають на формування суспільства певної якості. Але позбавлені його – можуть стати загрозою для людини та держави. Тому військовий капелан має маленьку, але важливу функцію в забезпеченні життєдіяльності цілого організму.

Адже бути священнослужителем – це одне, а бути духівником військовослужбовців – зовсім інше, це потребує певного досвіду, знань, розуміння військової культури. Деякі, поїхавши в зону бойових дій виконувати пастирський обов'язок, мають єдиний досвід військового капеланства – це служіння в окопах, на лінії зіткнення. Але війни не тривають вічно, і навіть ті ж самі підрозділи, які виконують бойові завдання, рано чи пізно виходять із зони відповідальності на відновлення. Так от, забезпечення духовних потреб в умовах військової культури у контексті бойових дій та мирного повсякдення постає сьогодні головним викликом на шляху завершення формування інституту військового капеланства в Україні. Капелан – це не тому, що війна, а тому, що є військо, а в ньому – людина-військовослужбовець, яка просить про задоволення своїх духовних запитів.

Попри факт, що релігійні інститути посідають перше місце у довірі населення, – ми живемо в

Отець Андрій Зелінський на Міжнародній конференції до 20-ліття "Вісника" в Афінах 9-го грудня 2017 р.

сучасній державі, де ця довіра дуже по-різному виражається й інтерпретується. Ще з часів Першої світової війни був звичай казати: «В окопах не існує атеїстів». З упевненістю можу сказати, що це неправда. Є різні люди, з різними поглядами, й атеїстів я теж бачив. Але правдою є те, що перед лицем реальних загроз життю людини, в умовах бойових дій, понівеченого військовою людською побуту, коли бракує світла, тепла, любові найрідніших і найближчих, людина кардинально змінюється, переосмислює життєві цінності, шукає глибшого розуміння того, свідком чого їй доводиться ставати. І тут релігія, духовність пропонує певні категорії осмислення себе й того, що діється навколо. Це дозволяє знайти певний внутрішній спокій, баланс, забезпечує внутрішнє функціонування людини, її цілісність. Війна – це руйнація: особистості, упорядкованих міжособистісних відносин, відчуття безпеки та можливостей індивідуального й суспільного розвитку – нашої людяності. В цьому безладі загрозою стає не лише куля чи снаряд із протилежного боку, а й сама ситуація, в якій доводиться жити та виконувати завдання, яка є агресивною щодо людської психіки. І от тут духовність дає змогу подолати цю роздвоєність, забезпечити процес зцілення, внутрішнього відновлення, допомагає діяти ефективно. Людині легше захищати, коли вона розуміє, що є захисником. Це потребує певного категоріального апарату, мови, яка, своєю чергою, теж кристалізується в процесі спілкування. Військовий потребує когось, із

ким можна поговорити про ці речі, кому він довіряє.

Часто кажу, що завданням капелана також є «прихилити небо до військовослужбовця». Він має бути людиною молитви, таїнства. Військові часто, принаймні у моїй практиці, звертаються з проханням про сповідь чи навіть хрещення. У таких проханнях криється пошук глибшого сенсу, осмисленого буття в контексті війни. Війна – це завжди жорстокість, вона кидає виклик людяності, розбуджує в людині агресію, і як із цим упоратися – виклик сучасному українському суспільству, що часто проявляється власне як посттравматичний синдромний розлад. Духовність сприяє поверненню до людяності, а осмислена людяність – це те, що робить воїна захисником, формує певні засади його духовної єдності. «Завдання капелана – захищати людяність».

Лідерство – як філософія воїна

Коли система чітко функціонує, їй не потрібні лідери, принаймні настільки багато. Їй потрібні ефективні менеджери-управлінці. Але коли система виходить поза межі раціонально організованого функціонування, тоді настає час того, хто знає, що доцільно зробити, який ресурс варто залучити, яка послідовність дій і якого результату варто досягати. Лідер має критично ставитися до досягнутого, вміти аналізувати чого бракує для покращення колективного результату. Лідер мотивує і надихає власним прикладом рухатися

Отець Андрій Зелінський з учасниками конференції.

до остаточної перемоги. Йому довіряють, за ним ідуть – навіть у бій.

Серед українців іще панує розуміння лідерства в такому радянському штампі, що лідер – це типowo авторитарна особистість, яка перебуває в якомусь авангарді і за якою йдуть інші. Це зовсім не так. Ці штампи потребують заміщення на Доктрину військового лідерства у Збройних Силах, яка перебуває іще в зачатку. Це нормативний вимір душі армії, яка вже присутня в різних компонентах, проявлялася під час бойових дій, але його іще треба інституціоналізувати. Потрібен такий механізм, що дозволить воюю, який повертається в цивільне життя, ставати якісно іншою людиною. Яка не чекає, що за неї держава почне налагоджувати її життя і долю. Це людина, яка не спостерігає, як життя минає повз, а яка не боїться брати відповідальність за себе, родину, колектив, країну. І ніщо краще, аніж контекст бою, цьому не вчить. Саме ситуація бою, коли все, що в тебе є, це твоя зброя, починаєш розуміти: життя – твоє і країни – у твоїх руках.

Від представників особливо старшого покоління не раз доводилося чути, що ініціатива в армії – річ, що нерідко тягне за собою покарання. При-

наймні так можна перекласти відомий вислів з російської.

Ініціатива в армії має бути контрольованою та керованою, інтегрованою в певні загальні завдання підрозділу, частини, роду військ і так далі. Так, це підконтрольна річ, але вона має бути як різновид особисто-свідомої відповідальності воїна-лідера. У морській піхоті відомий механізм лідерства, латиною він звучить як *Ductus exemplo* – керівництво власним прикладом. Лідер у цьому розумінні не лише той, хто веде, а й той, хто може опанувати хаос і безлад життя та бою зокрема.

Формування філософії воїна-лідера є одним із першочергових завдань для наших Збройних Сил сьогодні. Віднедавна в цьому процесі помітну роль відіграють капелани, завданням котрих, є турбота про дух воїна та війська. І це не заміщення, як декому видається, функціоналу командирів чи фахівців із морально-психологічного забезпечення. Капелан дбає про сокровенне – людяність. Людина в однострої, відчуваючи в собі людяність, ефективніше виконуватиме завдання за призначенням. Їй легше орієнтуватися в ціннісному полі в умовах гібридної агресії.

Відверта заборона проявляти ініціативу, брати на себе відповідальність – абсолютно антидержавницький феномен. Бо він призводить до стагнації, унеможлиблює прогрес, перспективи розвитку. Це своєрідна ментальна диверсія з минулого, яка зараз нам лише підкидає багато бід.

НА РІКАХ ВАВИЛОНСЬКИХ КІЛЬКА ДУМОК ПРО ПОВЕРНЕННЯ

фрагменти з книжки

■ Зрушити з місця інколи – найважливіший відрізок шляху, найсерйозніший виклик, що потребує найпотужніших зусиль. Не завмерти. Не атрофуватись. Не дозволити цілій системі особистого буття вийти з ладу. Життя повинне тривати! В першу чергу в людському серці, в духовних глибинах особистості, а звідтіля струменіти у простір міжособистісних взаємин і наповнювати життєдайною силою цілий суспільний організм. І для того, аби не завмерло, слід – попри все! – рухатися. Адже рух – це життя! А у безмежних обширах всесвіту завжди достатньо світлих обривів, аби віднайти свій. Найдовша ж подорож – до глибин власного серця.

■ Коли сходимо з дороги, обираємо інші життєві пріоритети, потрапляємо у полон внутрішніх непорядкованих схильностей – опиняємось на чужині, у землі вигнання, над ріками вавилонськими. Втрачаємо свободу й стаємо рабами. Самотні, бо забуваємо, що люблені. Аби ми не заблукали у пустелі, не зійшли з дистанції, не загубилися у незліченній кількості привабливих можливостей, Господь Сам приходить у нетрі нашого існування, щоб навчити нас як любити по-справжньому.

■ Війна – це полігон розстріляних свобод, де люди змушені вбивати одне одного, бо якщо не ти, то тебе. І навіть коли вони там, аби захистити саме життя. За умов, коли ти змушений робити те, чого не обираєш, – бо таким чином складаються обставини, в тебе ціляться, тобі погрожують – ти ризикуєш втратити свободу, навіть якщо це єдиний спосіб вижити, захистити себе та своїх. Саме тут й проявляється уся сутність зла. Війна завжди цілиться, в першу чергу, в нашу людяність: хоче знищити людську свободу й раціональність, гідність істоти, здатної любити. І саме її, людяність, вартує в першу чергу рятувати, аби припинити війну. Здається, відколи людина пішла на війну, вона ніколи звідтіля так і не повернулася. . .

■ Важко повернутися з війни. Навіть, коли вона закінчується. . . До речі, слушне запитання: а чи закінчується війна взагалі? Чи, може, дух протистояння, нерозуміння, небажання спілкуватися, уникання чиєїсь правди і нав'язування силою своїх правил просто сублімується в інші, більш цивілізовані форми боротьби та знищення? Адже вбити можна не лише кулею. Чи припиняється війна, коли затихає зброя?.. Існують убивчі слова, що формують убивчі відносини, зафіксовані в убивчих інститутах. І всі вони ховаються за прийнятими й пристойними декораціями. Сила більшості формує своє право – в суспільстві, в державі, в людині. Для непокірних – механізми упокорення. У будь-якій «цивілізованій» державі людина завжди залишається під прицілом – держави! Насилля у світі вільної людини таке ж неминуче, як і здатність людської особи на свободу за ґратами будь-якої форми авторитарних відносин.

Про проблеми українського суспільства

Ще забагато українців чекають у сферах політики, економіки, безпеки якихось месій, – це марні сподівання й змарнований час. Україні потрібні люди не успіху, а саме Перемоги. Наша система виховання в сім'ї, школі та армії спрямована на корекцію особистості замість того, щоб указувати на реальні ресурси розвитку. Це її великий недолік. Армія має стати школою лідерства, коли здатність перетворювати можливості й виклики на ресурс стає буквально ментальною ознакою. Україна потребує Воїнів Духу, чиє гасло – «Не здаватися!». Ані в бізнесі, ані в освіті, ані в спорті, і, звісно ж, ані на полі бою за Україну.

За роки незалежності ЗСУ, як і вся країна, заразилися вірусом корупції та бюрократії. Це не таємниця. Корупція – лише одна з найбільших проблем нашого суспільства. Ще одна велика проблема – це слабка людина в соціумі як результат, продукт пострадянської культури, що невтомно штампувала нездатних реалізуватися індивідів, які радше боялися власних мрій, аніж могли їх утілити. І в поверненні українцям віри в себе військо може відіграти непересічну роль. Військо існує для перемог! Воїн – особистість, яка живе перемогою: над собою, над життєвими обставинами, над ворогом. Перемог абстрактних не буває, кожна має власне ім'я, свій фактаж, притаманні характеристики й біографію. А як ми назвемо нашу Перемогу? Критично важливо вже нині сформувати покоління людей, здатних відчувати

найменший смак перемоги, заради якого вони житимуть і боротимуться. Людей, які люблять себе долати – людей волі. У сучасній Європі або США вже мало говорять про сильну людину, – це пройдений етап. Нині мова про ціннісну людину. І нам потрібно здійснити подвійний ривок – створити себе та обігнати їх...

Про зону АТО та людську свідомість

Для мене зона АТО – це зона автентичності, це справжні люди, які стоять за справжні цінності і стоять за них теж по-справжньому, бо платять найдорожчим – власним життям. Йдеться про людей, які відстоюють саме життя, свою землю, своє право жити у своїй країні, відстоюють життя тих, хто залишається в тилу. Отже, йдеться про щось надзвичайно природне, щось, що вписано в ментальну геному людської свідомості і це вражає. Якщо ми деколи у повсякденному побуті губимо сліди цих цінностей у процесі боротьби за власну значимість, за якісь обумовлені людським досвідом цінності, вибудовуємо собі певні пріоритети, то там все стає на свої місця. Там, ти розумієш, що на першому місці саме людське життя, глибше розумієш вартість людини, зокрема, в такому контексті, цінність дружби, розумієш цінність твоєї сім'ї, яка очікує на тебе десь в тилу. Це така радикальна у таких випадках зміна цінностей. В зоні бойових дій, коли руйнується простір і час, до яких ми звикли у повсякденні, людина стає дуже незахищеною, але разом з тим і дуже справжньою. Там набувають ваги справжні цінності. На війні все дуже просто. На війні все стає дуже автентичним, справжнім. Людські стосунки стають дуже чистими. Там військовослужбовці по-іншому відчують свободу. І це те, що завжди залишатиметься з ними.

Про мотивацію та намір

Головне – це мотивація. Мотивація може зробити з людини, що стоїть зі зброєю в руках, і убивцю, і захисника. Наша мотивація – це любов. Якщо б ми просто стояли, склавши руки, та чекали, коли люди, запалені ненавистю і люттю, візьмуть в руки зброю і почнуть рухатись вперед – то смерті тих, хто стоїть в нас за спиною, були б на нашій совісті.

Пошук духовної мотивації серед військовослужбовців став одним з мотивів, який змусив мене опублікувати тексти, що писались протягом року у різних точках фронту.

Якщо ми говоримо про свободу дій, то впираємось у намір. Мотивація з боку членів незаконних збройних формувань, які взяли до рук зброю, – це страх і люття, сформовані завдяки пропаганді. Отже, основний мотив їхніх дій – вбивство ворога, якого не існує. Це страх по відношенню до ілюзії.

А ми захищаємо людське життя, свою сім'ю, всіх тих, кого любимо, все те, що називаємо Україною. Я дуже часто кажу, що у битві ідеологій завжди перемагає онтологія. Онтологія – це рівень буття, ідеологія – рівень інтерпретації буття. Ми захищаємо буття, ми захищаємо саме життя.

Одним з основних мотивів моєї книги «Соняхи» є те, що тільки любов здатна на перемогу. Коли людина любить, вона стає справжньою. А коли людина любить по-справжньому, вона є нездоланною. Таким образом для мене стали молоді українські офіцери, які на самому початку кинулись в бій, не маючи нічого, окрім свого відчуття відповідальності та обов'язку. Любов має багато різних імен: відповідальність, обов'язок, жертвність, тощо. Саме через таку глибоку мотивацію ті українські офіцери першими прийняли на себе удар, не маючи поруч нікого. Вони першими вийшли проти потужної агресії.

Про інформаційну війну

З іншого боку є також фронт інформаційний. Не можемо позбутися цієї ідеологічної складової, яку переживаємо в збройному вимірі. Правда – це те, чого ми сьогодні найбільше потребуємо. Це найпотужніша зброя, якою ми сьогодні, як християни, можемо оперувати в нашому суспільстві. Світ потребує правди, він завжди її потребує. А зокрема, потребує її сьогодні. Найважливіше – це усвідомлення того, що ніхто з нас не може бути позбавлений відчуття відповідальності за те, що відбувається. У першу чергу там, де стріляють, де летить людська кров, але також і тут,

де формуються відповідні переконання, відповідні погляди, де ще може бути якимось попереджено жертви, попереджено кровопролиття, попереджено страждання людини. Як християни, ми завжди покликані бути втіленням Божої любові, втіленням Божої істини у світі, де страждає людина. Саме тому я глибоко переконаний, що ми не маємо права покидати лінію фронту на рівні нашої свідомості, а також на рівні нашого серця.

Про повернення з фронту

Людина, яка побувала на війні, так чи інакше повертається до мирного життя з іншим світоглядом. Попереднє світобачення зазнає деформації, а відтак – людина потребує реінтерпретації суспільної дійсності, певних цінностей, які можуть їй допомогти не розсипатися. І, знову ж таки, роль душпастиря – це сформувати «стрижень» в особистості через набір духовних категорій. Обставини можуть змінюватися: сьогодні я на лінії зіткнення, а завтра – на центральному проспекті одного з великих міст України; але є щось, що залишається в мені сталим, формує постійне ставлення до навколишнього світу. Я розумію, чому роблю те, що роблю. Я – вільний від логіки жертви й раба, змушеного діяти силою певних обставин. Я – господар свого життя. І це важливий елемент свідомості, який, по-перше, дозволяє запобігти розвитку посттравматичного синдрому, а по-друге, дозволяє уже приборкати наслідки, які тією чи іншою мірою є неминучими.

На передовій у людини чітко структурується система пріоритетів. Колись непомітне тут стає чи не найважливішим. Військові захищають саме життя, і від того, наскільки ти цінуєш життя своє та свого побратима, залежить, зрештою, сама перемога в операції чи в цілому у війні. Для мирного повсякдення характерна боротьба за статуси та статки, а на війні вони втрачають будь-яке значення, найважливішою цінністю стає саме життя. Війна очищує суспільство в тому розумінні, що ми знову, на певному етапі нашого державного розвитку, зосередили увагу на справді важливому.

ЗСУ мають сьогодні потенціал перетворювати вчорашнього «слабкого» українця на впевненого автора й захисника свого майбуття, відповідального за власне життя та за долю своєї країни. Капеланство має свою частку в поверненні військового його людського потенціалу, здатного на велике. Історія нашого майбуття – це наша сьогоднішня боротьба за нову людину у новій країні! Нашим ворогом, більшим навіть, ніж РФ, є старий, слабкий, із «темної печери» далекого радянського минулого тип особистості, який не хоче втрачати позицій. Ідеться не про вік людини, а про спосіб її мислення. Там наш фронт! Наше минуле – це історія постійної боротьби наших дідів-прадідів,

щоби майбутнє колись збулося. Ми, на жаль, сьогодні їх зраджуємо, співаючи оди минулому, замість того, щоб самим стати майбутнім, про яке вони мріяли. Майбутнє – не гасло, а тип суспільних відносин: правових, економічних, політичних. Те, що відрізняє один тип відносин від інших, – визначальні цінності, які стають критеріями прийняття особистих рішень. Ця війна – уже наша з вами перемога: у цій боротьбі може народитися новий, сильний, відповідальний за себе та за свою країну українець. Не може, – враховуючи ціну, яку ми сьогодні платимо, – мусить! Це наш моральний імператив, обов'язок перед світлою пам'яттю полеглих. Коли наш слабкий українець вмикає телевизор або виїжджає за кордон і бачить там історії успіху, йому дуже кортить цим успіхом і матеріальним достатком скористатися: теж хочеться «жити по-людськи». Але до праці над собою готовий не всяк; ініціатива потребує відваги та боротьби. Корупція – це результат того, що слабка людина, яка є наслідком старої культури, не хоче вчитись і працювати над собою, тому просто краде чужий успіх. Дуже хочу, щоб ЗСУ стали тим державним інститутом, який зможе формувати громадян нових цінностей і нової якості – справжніх воїнів, які чітко знають, як досягати своєї мети, як боротися за свою мрію, як бути її захисником. Настав час повернути армії її статус школи життя!

Підготувала **Олена Макідо**

При підготовці були використані матеріали з інтернет-видань:

<http://tyzhden.ua/Society/131299>

<http://credo.pro/2017/05/182350>

<http://credo.pro/2015/03/130686>

<http://velychlviv.com/funktsiya-vijskovogo-kapelana-ne-daty-vijskovomu-vtomytys-lyubyty-o-andrij-zelinskyj/>

https://censor.net.ua/blogs/1106829/chi_potrbna_vyysku_dusha

<http://na.mil.gov.ua/57667-u-povernenni-ukrayintsyam-viry-v-sebe-vijsko-mozhe-vidigraty-neperesichnu-rol>

<http://credo.pro/2017/08/188450>

<https://www.kyrios.org.ua/news/m/31733-otets-andrij-zelinskyi-kapelan-dbaie-pro-sokrovenne-liudianist.html>

<http://www.umoloda.kiev.ua/number/3244/188/118208/>